

Værd at opleve

- 1 Lodbjerg Kystklint** rummer mange fossiler, som sammen med grupper af gravhøje lige indenfor havklitten bærer vidne om de mennesker, som levede her i sten- og bronzealderen. Kystklinten er op til 10 m høj og består af moræneler, der er overlejret med flyvesand. Kysten nedbrydes til stadighed og afdækker fossiler af dyr, men også indimellem levn fra mennesker, der har været bosat her.
- 2 Lodbjerg Fyr** er bygget i 1883. Fyrtårne og sømærker anlagdes i 1800-tallet for at støtte skibenes navigation. Fra fyret har du udsigt over et barsk landskab, domineret af klitplantagen, klitheden og de forrevne havklitter. Fyrmesterboligens frodige have, danner en stærk kontrast hertil og fortæller om betydningen af læ.
- 3 Stenbjerg Landingsplads** fortæller historien om erhvervsfiskeriet fra åben strand. Redningsvæsnets blev oprettet i 1852, og frem til 1930'erne blev der opført redningsstationer med korte mellemrum hele vejen langs vestkysten. Redningsstationen i Stenbjerg er fra 1934 og har et lille museum, som fortæller om fiskerlejets historie og redningsstationens funktion frem til 1972.
- 4 Nr. Vorupør** er et af de få steder, hvor der stadig er erhvervsfiskeri med kuttere direkte fra stranden. Engang var der 27 både, nu er der kun ganske få tilbage. Læmolen, som er bygget i 1908, beskytter landingspladsen, men tiltrækker også lystfiskere og folk, som har lyst til at opleve havet på nært hold.

- 5 Bøgsted rende** består af et lille vandløb, der skærer sig ned i underlaget og sammen med vældige klitformationer danner det et dramatisk landskab. I renden går du under 100-årige, men kun få meter høje ege, ædelgraner og sitkagræner. En fredet båke - et unikt sømærke fra 1884-85 - markerer positionen ved Bøgsted Rende.
- 6 Klitmøller** kendes i dag som en del af Cold Hawaii, en af Europas bedste lokaliteter til windsurfing. Tidligere lå der 4-5 møller langs den å, som løber fra Vandet Sø ud i Vesterhavet, og Klitmøller var gennem århundreder et velstående samfund grundet skudehandelen med Norge. Man eksporterede korn og fødevarer, mens returlasten blandt andet var tømmer og heste. Klitmøllers glansperiode varede indtil havet i 1825 gennembrød Agger-Harboøretangen og skabte gode seljforhold for Limfjordens købstæder. Klitmøller levede de følgende 150 år af fiskeri, indtil Hanstholm Havn blev indviet i 1967, og hele fiskerflåden flyttede dertil.

Overnatning langs ruten

- Der er langs ruten en række primitive overnatningspladser, som er gratis at benytte. Det er muligt at slå telt op på pladser med shelter, hvis shelteret er optaget.
- Lejrpladser langs ruten kan bookes af grupper via udinaturen.dk og frit benyttes af andre, hvis de ikke er optagede.
- På mange af statens naturområder langs ruten må du slå dit telt op i skoven. Se kortet og læs mere på nst.dk/friteltning

En række andre aktører i området stiller overnatningsmuligheder til rådighed langs ruten. Se kortet for særskilt markering og kontakt den enkelte aktør for mere information.

Velkommen til Vestkyststien Agger-Bulbjerg

I Thy kan du både til fods og på cykel gennemføre en 80-100 km lang sammenhængende rute gennem landskaber skabt af istiden, plantager anlagt i 1800-tallets forsøg på at sikre befolkningens levevilkår i en hård natur og moderne mindre bysamfund langs kysten.

- Vandrerruten følger på lange stræk den gamle redningsvej og er her identisk med den internationale vandre-rute North Sea Trail. Vær opmærksom på, at visse strækninger af vandrestien i perioder kan ligge under vand. Vandrerruten er afmærket med redningsbåden som logo. På statens skov- og naturområder sidder de på Naturstyrelsens røde pæle.
- Cykelruten er en del af National Cykelrute 1 og fortsætter nordpå til Skagen og sydpå til grænsen. Ad cykelstier, skovveje og mindre offentlige veje byder ruten på enestående naturoplevelser. Cykelruten er opmærket med blå metalskilte med cykelpiktogram og nummeret 1.
- Der går tog og busser til flere af byerne i området. Tjek rejseplanen.dk for yderligere information.
- Ved mange af de markerede parkeringspladser er det muligt at færdes med kørestol til den relevante seværdighed. Find yderligere information herom i folderne for de enkelte områder.
- Du kan finde flere faciliteter på udinaturen.dk samt i folderne for de enkelte områder.
- Fiskekort til Vandet og Nors søer kan købes hos Naturstyrelsen Thy eller på turistkontoret i Thisted.

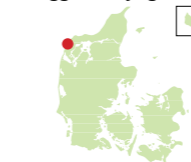
Se nst.dk/vestkyststien for mere info samt links til naturguider for hele området. Find inspiration på udinaturen.dk - Danmarks guide til oplevelser i naturen.

Miljø- og Fødevarerministeriet
Naturstyrelsen

www.naturstyrelsen.dk
Tlf. 72 54 30 00

Vestkyststien
Agger-Bulbjerg

Miljø- og Fødevarerministeriet
Naturstyrelsen

Vestkyststien Agger-Bulbjerg

0312020. Grafisk tilrettelægning og kort: Parabole. Fotos: Lars Gundersen. Tryk: Rosendahl's a/s. Denne tryksag bærer det nordiske miljømærke Svanen. Licensnr. 5041 0457

Vestkyststien Agger-Bulbjerg tilbyder enestående natur og spændende historier

Landskab og sandflugt

Da stenalderhavet for 6.000 år siden havde sin største udbredelse, lå kysten fra Agger til Klitmøller 5-10 km øst for den nuværende kyst, og det nordlige Thy var delt op i øer. Landet har siden hævet sig, og når du i dag går på retningsvejen, så går du på stenalderhavets bund. Mange steder ser man de gamle kystskrænter.

Ved Hanstholm og Bulbjerg er de særligt markante. Landhævningen bragte en masse sand frem i dagens lys. Det samme gjorde havets virksomhed, og det førte til dannelsen af havklitter langs kysten og en ødelæggende sandflugt ind i landet.

Der har været flere perioder med sandflugt langs Jyllands vestkyst. Den seneste sandflugtsperiode fandt sted fra omkring 1450 til 1800. Problemet med sandets flugt var blandt andet skabt gennem et samspil mellem landet, der hævede sig fra Stenalderhavets bund, de aflejringer af sand, som havet havde sat, datidens kolde klima, som kaldes "Den lille Istid" – og så den stride og dominerende vestenvind.

Man mener også, at mennesker fra klitområderne selv var med til at forværre sandflugten. De høstede klitgræsserne og lyng til vinterfoder og lod får og kreaturer græsse i klitterne resten af året. Til brændsel gravede man fladtørv på klithederne. Flere love og forordninger slog gennem tiderne fast, at planterne i klitterne skulle blive, hvor de var, så de kunne udføre deres eneste opgave: at holde på sandet. Men i lange tider fortsatte folk som hidtil – ditto gjorde sandet i sin flugt ind i landet.

Thy var det sted i landet, hvor sandflugten hærgede mest. Mange steder jog den folk fra hus og hjem. Først i starten af 1800-tallet lykkedes det at begrænse sandflugten, dels ved strenge restriktioner mod græsning og borttagning af plantevæksten, dels ved at man plantede hjælme og dæmpede vindbrud med afhugget lyng.

Klitplantagerne

De første forsøg med træplantning blev gjort omkring 1820, men med ringe held. Bedre gik det midt i århundredet, hvor det lykkedes at finde nogle af de træarter, som kunne trives under de barske forhold.

Frem til omkring 1930 opkøbte og tilplantede Statens Klitvæsen tusindvis af hektarer med især bjergfyr, østrigsk fyr og hvidgran. I dag domineres klitplantagerne af sitkagran, ædelgran og skovfyr, men også eg, bøg og andre løvtræarter dækker stadig større arealer.

Områder og seværdigheder langs Vestkyststien

7 Agger Tange og Flade sø er Vestkyststiens udgangspunkt. Frem til stormfloden i 1825 udgjorde sandtangen mellem Bovbjerg i syd og Lodbjerg i nord ét sammenhængende værn mod Vesterhavet. Men havet brød igennem og ved en stormflod i 1862 skabtes den nuværende Thyborøn Kanal, som siden da har været Limfjordens port mod vest.

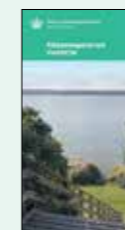
8 Klitplantagerne i Sydthy er en fællesbetegnelse for Lodbjerg og Hvidbjerg klitplantager. Fra Lodbjerg Fyr, som er opført i 1883 af granitblokke fra Sverige, har man udsigt over et barsk landskab, domineret af klitplantagen, klitheden og de forrevne havklitter.

9 Stenbjerg i Thy omfatter både Stenbjerg Plantage og Stenbjerg Landingsplads, som vidner om det driftige fiskeri, der var eksistensgrundlag på egnen i mange år. På pladsen er der både redningsstation, spilhus og de karakteristiske redskabshuse med døre og vinduer i stærke farver.

10 Tvorup Klitplantage er en af Jyllands ældste med træer, der er op til 200 år gamle. Plantagen omgives mod nord og syd af klitheder, som i europæisk sammenhæng er en sjælden naturtype.

11 Klitplantagerne ved Vandet sø omfatter skov og natur i stor skala omkring den smukke sø på kanten af morænelandskabet. Plantagerne er grundlagt omkring 1883 og frem til århundredeskiftet. Vandet og Nors søer er begge karstsøer og blandt de reneste i landet. De er tidligere havbugter, som blev afsnøret ved landhævningen i ældre stenalder, og de er begge over 20 meter dybe.

12 Hanstholmen og Vigsø repræsenterer både en enestående natur og en spændende historie om den dansk-norske skudehandel. Fra Hanstholm-knuden er der imponerende udsigt over Vesterhavet og Skagerrak og fra Hanstholm Fyr over vildtreservatet.

13 Hanstholm Vildtreservat og Tved Klitplantage udgør den nordligste del af Nationalpark Thy og omfatter et fredet klithedelandskab på næsten 40 km², hvor over 30 forskellige fuglearter yngler. Området repræsenterer alle de naturtyper, der findes i nationalparken.

14 Østerild Klitplantage blev anlagt i årene 1889-1940 for at standse den sandflugt, som hærgede hele egnen langs Vestkysten. I Besøgscenter Østerild fortælles historien om Danmarks nationale testcenter for vindmøller – men også om genopretning af naturen i forbindelse med opførelsen af testcentret og den efterfølgende overvågning af naturens tilstand i området.

15 Bulbjerg er den nordlige pynt af en kalkknote, der har været en ø i stenalderhavet. Den 47 meter høje limstensklint er Vestdanmarks eneste fuglefjeld. Bulbjerg indgik i det tyske forsvarsanlæg Vestvolden under Anden Verdenskrig.

Vestkyststien Agger-Bulbjerg er en del af:
Nationalpark Thy
www.nationalparkthy.dk